

Кириченко А. В.

ORCID: 0000-0002-5647-7698

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ, Україна

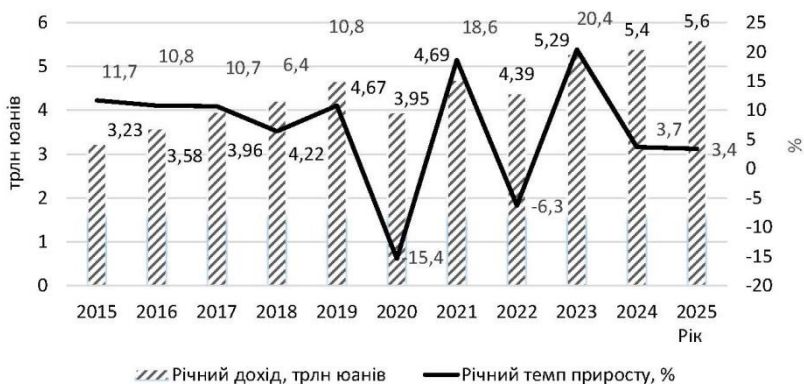
РОЗВИТОК РИНКУ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ КИТАЮ

Ключові слова: ринок громадського харчування, харчові продукти, Китай.

Актуальність дослідження розвитку ринку громадського харчування у Китаї зумовлена його значним впливом на світову економіку та споживчі тенденції. Китай є одним із найбільших споживачів харчових продуктів, і його швидка урбанізація, а також ріст середнього класу кардинально змінюють попит на якісну й здорову продукцію. Водночас країна демонструє високу динаміку в сфері електронної комерції, яка перетворює традиційні моделі роздрібної торгівлі [1]. Ці фактори спонукають до розвитку місцевого аграрного сектору та підвищення стандартів якості продуктів харчування, що відображає державну політику Китаю, спрямовану на забезпечення продовольчої безпеки. Зростаючий попит на екологічно чисті продукти та інтерес до імпорتنих товарів також відкривають можливості для іноземних виробників, що прагнуть закріпитися на китайському ринку.

Ринок громадського харчування включає в себе приготування, розповсюдження та продаж їжі та напоїв у різних місцях, таких як ресторани, кафе та інші заклади. Китайський ринок громадського харчування сегментований за типом, структурою та розташуванням. За типом ринок розділений на ресторани з повним набором послуг, ресторани швидкого обслуговування, кафе та бари та «хмарні кухні» (приготування їжі тільки для доставки). Подібним чином ринок сегментується за структурою на незалежні та ланцюгові торгові точки [2].

Ресторанний ринок Китаю став свідком значного відновлення після пандемії. У 2023 р. ринок громадського харчування в Китаї досяг 5,3 трлн юанів (717,6 млрд доларів США), що на 20,6% більше, ніж у минулому році, і, по суті, повернув масштаб ринку до рівня до пандемії. Очікується, що найближчим часом темпи зростання індустрії громадського харчування в Китаї стабілізуються, а до 2025 р. прогнозований розмір ринку становитиме 5,6 трлн юанів (772,8 млрд доларів США) [3] (рис. 1).

Рис. 1. Річні дохід і темп приросту китайського ринку громадського харчування, 2020–2025 рр.

Джерело: побудовано автором за [3; 4].

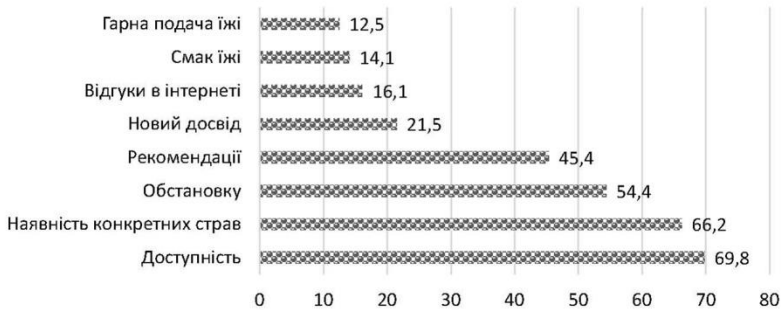
*2024–2025 рр. – прогнозні дані.

З розвитком електронної комерції постійно зростає частка замовлень їжі онлайн. До того ж, база користувачів китайських служб доставки є найбільшою у світі й охопила понад 540 млн користувачів станом на 2023 р. [3].

На відміну від більшості країн, ресторани в Китаї сприймаються як звичайна повсякденне явище. Опитування, опубліковане Statista [4] у грудні 2022 р., в якому було опитано 7 000 осіб віком від 16 років, показало, що близько 50% респондентів обідають кілька разів на тиждень в ресторані. Зазвичай вони ходять у ресторани швидкого обслуговування, де подають традиційні китайські страви, залишаючи ресторани з повним набором послуг для особливих випадків.

У 2024 р. Daхue Consulting [3] опублікувала звіт, в якому опитали 1 000 людей про їхні вподобання при виборі ресторану. Опитування показало, що при виборі ресторану основним критерієм учасники вважають доступність, потім наявність конкретних страв і загальну обстановку (рис. 2).

Ця тенденція залишається відносно стабільною для обох статей. Проте з віком важливість страв стає все більш помітною, тоді як акцент на таких факторах, як популярність, пошук нових вражень і візуальна привабливість страв на фотографіях, зменшується [3].

Рис. 2. Основні критерії при виборі ресторану в Китаї в 2024 р.
Джерело: побудовано автором за [3].

За останні кілька років у Китаї стрімко зріс попит на готову їжу з собою, оскільки це економить час і зусилля для завантажених роботою людей. Простота використання, функціональність, швидка доставка та висока поживна цінність є важливими факторами, що сприяють зростанню ринку громадського харчування. Крім того, міленіали та представники покоління Z стимулюють впровадження продуктів преміум-класу через зростаючий інтерес до інноваційної готової їжі. Більше того, зростання попиту на готові до вживання продукти преміум-класу та поживні продукти спеціально призначено для тих, хто вважає себе гурманами. Отже, збільшення споживання готової їжі стимулює зростання ринку [5].

Дослідження розвитку ринку громадського харчування в Китаї підтверджує, що цей сектор є важливим чинником як для внутрішньої економіки країни, так і для світових споживчих тенденцій. Швидке зростання середнього класу та урбанізація сприяють підвищенню попиту на якісні продукти й екологічно чисту їжу, що, в свою чергу, підтримує розвиток як місцевого аграрного сектору, так і міжнародного експорту. Зростаючий інтерес до інновацій, преміум-сегменту та зручності електронної комерції формує унікальний ландшафт, де важливу роль відіграють онлайн-платформи та доставка. У майбутньому цей ринок матиме стабільне зростання, оскільки він адаптується до сучасних запитів споживачів, таких як швидкість, поживність та комфорт. Врахування цих тенденцій дозволить гравцям ринку ефективно задовольняти потреби споживачів та розширювати свої позиції на цьому перспективному ринку.

Література:

1. Ilchuk M., Kyrychenko A., Vodnitskyi M. Development of e-Commerce in Ukraine in the War and Post-War Conditions. *Science and Innovation*, 2023. № 19(3), 3–14. URL: <https://doi.org/10.15407/science19.03.003>
2. Mordor Intelligence. URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/china-food-service-restaurant-market/market-size>
3. Daxue Consulting. URL: <https://daxueconsulting.com/restaurant-market-china/>
4. Statista. URL: <https://www.statista.com/topics/5301/catering-industry-in-china/#topicOverview>
5. Fortune Business Insights. URL: <https://www.fortunebusinessinsights.com/china-food-service-market-107657>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-442-2-11>

Кіслов Д. В.

ORCID: 0000-0002-9112-9832

доктор наук з державного управління, доцент, керівник

ТОВ «Міжнародне бюро корпоративної аналітики і консалтингу»

м. Київ, Україна

КОДЕКС ДЕРЖАНОСТІ КОНФУЦІЯ ТА СУЧАСНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ЗАКОНУ

Ключові слова: Китай, верховенство закону, державність, Конфуцій.

Державність у сучасному національному розумінні цього поняття, яке досі не має чітко усталеного конкретного смислового визначення, застосовується у різних аспектах, які пояснюють особливості функціонування держави. Це поняття, зокрема, розкриває якісні характеристики та властивості державно-організованого суспільства, що знаходиться на конкретному історичному етапі розвитку. Державність розглядається як динамічна система зв'язків, стосунків, інститутів державної влади, що обумовлена особливостями соціально-економічного і політичного устрою, духовними та моральними чинниками життєдіяльності народу в певних обставинах соціальної еволюції [1, с. 205]. Таким чином, термін «державність», який має багато політологічних і державно-правових відтінків, може бути використаний для пояснення конкретних явищ у історико-правовому вимірі.

Успішна професійна міжнародно-політична та юридична діяльність, у тому числі в статусному сенсі, потребує широкої ерудиції й ясного